Ч. 10. Неділя 14 (27) січня 1901. Рік XI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік К. 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К. 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(Перед радою державною. — Зміна престола в Анґлиї. — Справа хіньска. — З полудневої Африки.)

До Politik доносять з Відня, що онигди відбула ся конференция між дром Кербером а міністром фінансів і зелізниць. Ті три міністри можуть бути редакцийним комітетом для престольної промови. Остаточний текст сеї промови буде предложений і усталений на слідуючім засіданю кабінетової ради, яка має бути скликана на день 31 січня. Християньско-социяльне або антисемітске сторонництво оголосило онигди манїфест до виборців, в котрім піднесено, що посли сторонництва будуть дальше вести борбу під окликом християньских реформ, що будуть стояти на сторожи національних прав нїмецкого народа і суть перенятї переконанем, що в національних справах солїдарне дїланє всїх нїмецких послів є конечною і одиноко розумною річию. Християньско-социяльні посли хочуть отже витревало стояти при нїмецкій солїдарности, впрочім бажають задержати у всїх напрямах цїлковиту независимість. Посли сторонництва будуть виступати против обструкциї, з котрої небудь сторони она би походила і будуть з усїх сил старати ся, аби парлямент зробити способним до працї. Що-до угоди з Угорщиною, то або має бути заключена гідна угода, або жадна. — Онигди відбула ся нарада християньско социяльних послів, на котрій уконституовав ся клюб. Головою клюбу вибрано дра Люеґера, а заступниками кн. Ліхтенштайна і дра Гесмана. До президента сполучених сторонництв дра Функого ухвалено вислати письмо з повідомленем, що християньско-социяльні посли будуть в будучности стояти, як доси, при нїмецкій солїдарности. — Др. Катрайн скликав на день 30 с.м. на нараду клерикальних послів католицко-людового сторонництва. Ся ґрупа, ослаблена послїдними виборами, хоче тепер получити ся з пятьма послами центра. Reichswer остерігає католицко-людове сторонництво перед злукою з давним центрум і радить єму, аби приступило до нїмецкої солїдарности.

Урядова часопись анґлійска доносить, що дотеперішний титул кн. Уельского зносить ся та що наслїдник престола буде носити титул кн. Корнвалї і Йорку. То заявленє викликало враженє, бо титул князів Уельских прислугував в Анґлиї наслїдникам престола від шїстьох столїтий. — Рада міска в Дублинї ухвалила більшостию ледве 8 голосів і то по дуже бурливій дискусиї жалібну манїфестацию з причини смерти анґлійскої королевої. Радикальні Ірляндцї предложили вправдї внесенє на признанє для послїдних лїт панованя королевої Вікториї, але з таким додатком: Рада міска мусить з огляду на теперішну ситуацию в Ірляндиї відмовити всякої участи в яких небудь манїфестациях льояльности для анґлійского престола. — По довшій дискусиї відкинено ту поправку 30 голосами против 22. — Тїло королевої Вікториї лежить тепер в дубовій домовинї, покритій білою капою. Все це надходить множество вінцїв. Похорон відбуде ся з великою войсковою парадою. З Осборн до Кавс перевезуть домовину на ляфетї, окремий яхт перевезе відтак тїло з Кавс до Поремавт. Звідтам буде перевезене поїздом до Льондона, а через місто на ляфетї знов на дворець, звідки перевезуть єго до Віндзору. Тїло буде спочивати в трех домовинах: дубовій, оловяній і знов дубовій. В Віндзорі в каплици сьв. Юрия буде відправлене велике заупокійне богослуженє в присутности князів і депутаций.

Посли союзних держав в Пекінї ухвалили однодушно вислати до кн. Чіна і Лїгунчана письмо з заявленем, що в справах войскових держави тодї аж згодять ся на жаданя Хіни, коли хіньске правительство виповнить свої зобовязаня. Посли зажадали також засудженя на смерть чотирох вищих достойників хіньских, між ними кн. Чуана.

Кіченер доносить з Преториї про самі малї перепалки між Бурами а Анґлїйцями. Відділ ґен. Метуена випер Бурів з краю Ґріква і з Куруману і іде до західної части Капляндиї. У всхіднім Капляндї всьо спокійно. Бури мало роблять шкоди; а населенє не лучить ся з ними і з кождим днем чує менше симпатиї до них.

МАСКА.

(З француского — Павла і Віктора Марґеріт)

Ах! — сказав один з нас, розкладаючи ґазету.

— Що стало ся?

— Сервієр, пригадуєш собі нашого товариша Сервієра?

— Ну?

— Застрілив ся.

— Чи то дійстно той, котрого ми знали?

— Той сам, нема сумніву. Люї Сервієр, інжинер кольоніяльний. А він все виглядав такий щасливий! Муж хорошої жінки, мав такі красні дїти, знамените становище, маєток. Нараз паф! і нема!

— Сумно!

Почала ся розмова на ту тему. Всї чудовали ся і не могли того зрозуміти. Коли самоубийство не лучає ся серед геройских обставин, то криє все в собі щось обурюючого. Видає ся сьмішним і нерозумним. То так, як би хто нагле вийшов з товариства без прощаня. То заколочує всї звичаї і наші поняття. Чого той Сервієр відобрав собі житє? Всьо промавляло против него. Ніхто не знав нї одної подробицї з єго житя, котра би веліла заключати, що він був нещасливий. Отже повинен би був жити. Звідки він приходив до того робити людям такі несподїванки?

На такі бесїди почав наш приятель Пієр, що любить фільософувати, розвивати свої погляди. Ми прислухувались єму без навкученя, бо курили знамениті циґара.

Хто з нас може все сказати, що знає, що дїє ся в єствах, котрі, як нам здає ся, знаємо найлїпше? Яка драма може нераз крити ся під звичайною маскою лиця в найлїпшім поведеню? Жиє ся з кимсь двайцять лїт, знає ся єго навички, єго хиби, а радше здає ся, що знає ся їх; аж нараз бачить ся, що той знакомий єсть для нас цїлком незнакомим, він являєсь нам нагле як який непевний заїздний дім, як перехрестна дорога в темній ночи.

Нї один осуд, який видаємо, не єсть справедливий; милимо ся у всім, і мимо нашої волї дуримо самі себе і других. Нїчо не єсть постійне, нїчо певне у всїх наших людских відносинах. Часто можна почути:

— „Ах, як я завів ся на тім або тамтім! Він не був таким, як я о нїм гадав!“ — Але люди взагалї не суть нїколи тим, за що ми їх уважаємо. Ми звичайно уявляємо собі їх такими, якими хочемо їх мати, одїваємо їх в наших гадках в одежу і краски, які нам припадають до вподоби, і ми робимо то так довго, доки аж котрогось дня яка примха не поучить, що ми любимо уяву, щось злого, неблагородного, чого ми до сеї хвилї не знали.

Пієр випустив синяву хмарку диму. Відтак говорив дальше:

— Лїпше вже виходимо з свобідними вдачами, які не уміють заволодїти над собою і дають ся пірвати першому товчкови; они часто показують ся вже в першій хвили такими, якими суть в дійстности, і в них не здогадує ся нїхто нїчого иншого, як то, що справдї бачить. Противно, мовчаливі, покірні, задумані, підтайні, одним словом всї ті, що з гніву блїднуть і усьміхають ся, і в своїм поведеню задержують міру і велику повагу, ті суть небезпечні, бо у всїх них лиш майже все милимо ся.

Хто з нас не робив собі докорів, що цїнив людий, які на то не заслугували, за високо, а єства, котрі би заслугували, за низько? Як часто старались ми в якімсь новім лици відкрити знак, по котрім моглиб ми пізнати єго вдачу? Як болючо було нам нераз увільнити ся від приязни, в котрій чули ми для себе нещастє і зраду, і вкінци лишили ми такого чоловіка самого серед товпи, і відвернули ся від него тому, що нам здавало ся, немов би ми на нїм завели ся!....

Нїколи наш суд не повинен бути за скорий. Хто знає на яку тайну рану терпів Сервієр, котрої нїхто не бачив, а котра мимо того день і ніч тайно торгала єго душу. Може була там в грі обиджена честь, незаспокоєна пристрасть, або яка з тих любовних траґедий, що ведуть за собою сором і пониженє?

Менї все пригадує ся дивна пара, котрої житє крило в собі не аби яку траґедию. Були то мої найлїпші приятелї, він і она. Ми часто бачили ся і колиб було судити по зверхних відносинах, то они були незвичайно щасливі люди. Здавалось немов би они щиро любили ся, жена оповідала менї все лиш найпохвальнїйші речі о своїм чоловіцї, а він поводив ся супротив неї все як найчемнїйше і найвічливійше.

Новинки.

Львів дня 26 січня 1901.

— **Матвій Т. Симонов**, звістний в нашій літературі під псевдонїмом Номиса, помер д. 10 с. м. в Лубнах, на Українї. Про покійного пишуть з Лубнів до „Кієвлянина“: Дня 30. ст. ст. грудня похоронили ми Матвія Терентієвича Симонова, місцевого старого жителя, звістного в малорускій лїтературі під псевдонїмом Номиса. М. Т. помер так скромно як і жив: его проводили на цвинтар лише немногі, що дізнали ся про его смерть, почитателї і представителї тих урядів, де він служив. Домовину несли студенти з Лубнів, які приїхали до дому на сьвята, були і вінцї від місцевої гімназиї, від бувших учеників дорогому учителю, і від добродїйного товариства. Подаємо короткі вістки з житя покійника. М. Т. Симонов, син козака, родив ся в селї Зарозї, лубеньского повіта, 17 жовтня 1823 року. Першу науку побирав він в лубеньскій приходскій, повітовій школї, звідки перейшов в переяславску духовну школу, а опісля в полтавску гімназию. В 1848 роцї покінчив він курс фільольоґічних наук в київскім університетї зі степенем кандидата, і тодї зістав учителем лїтератури в ніжиньскій гімназиї, а незабаром перенесено его в тім самім характері до немирівскої гімназиї. В 1855 роцї покійний Симонов оставив службу в міністерстві народної просьвіти, і зістав канцелярийним урядником в контрольнім віддїлї міских актів: в 1857 роцї призначено эго до повненя задачи совітника в петербурскій управі для добродїйности, а по двох роках іменовано его старшим контрольором в контрольнім віддїлї. В 1864 роцї зістав він начальником псковского віддїла петербурскої контрольної палати, але незабаром перенесено его до волиньскої палати, а в 1868 р. спенсіонований, поселив ся в рідним селї Зарозї. В 1872 р. при заснованю в Лубнах полтавским губерніяльним земством клясичної гімназиї, М. Т. іменовано дуректором. На сїм становищи витревав він пять лїт, почім вибрано его на предсїдателя місцевої земскої управи. На послїднім урядї перебув він лише три роки, а опісля був членом мирового суда і предсїдателем мирового з'їзду. В 1889 р. М. Т. Симонов покинув зовсїм публичну службу, і переживав в цїлковитім відокремленю лїтом в Зарозї, а зимою в Лубнях, де і помер від старечого параліжа серця. Пять лїт тому покійний продав своє недвижиме майно в Зарозї товариству місцевих козаків, а одержані за него 37.000 рублїв зложив в міскім банку. Проценти від капіталу, який наросте з вложених грошей до его смерти, мали після его завіщаня служити на удержанє лїкаря для Зарога і доокресних хуторів. Домашну обстанову Симонов записав приютови для дїтий в Лубнах, книжки міскій бібліотецї, а гроші, які ще мав, деяким своїм кревним. Покійний Симонов спорядив дуже цїнну етноґрафічну працю, видану ним в 1864 р. — „Українскі приказки, присливья і таке инше“. В 1862 р. видав він розкази для народного читаня: „Дид Мина і баба Миниха“, „Тетка Настя“. Автобіографічні розкази пок. Симонова. („Із воспоминаній В. Н. Білокопитенька“) були печатані в „Русскій Бесїдї“ 1858 р., в „Основі“ 1861 р. і в збірнику П. Кулїша „Хата“. Розкази М. Т. вийшли минулого року осібною книжкою, накладом „Київскої Старини“.

— **З Перемишля**. Дня 15 с. м. відбув ся в Перемишли відчит проф. М. Грушівського „про відродженє Русинів в XIX. віцї“. На відчит зібрала ся вся місцева і доохрестна інтелїґенция. По скінченім відчитї, нагородженім тисячними оплесками, відбув ся комерс з льотерийною забавою, з котрої дохід призначений на руский Інститут для дївчат.

— **Женьский Інститут Руского товариства педаґоґічного у Львові** (ул. Сави ч. 3) пошукує учительки. Зголошувати ся письменно треба зараз, а найпізнїйше до 2-го н. ст. лютого. Кількалїтна практика учительска була би пожадана. Інститут дає цїле удержанє і нагороду грошеву після умови.

— **Аматорске представленє.** Міщаньска читальна в Коломиї устроює в недїлю дня 27-го сїчня в сали Щадничої Каси аматорске представленє: „Вифлиємска ніч і кончина Ірода“, біблїйна драма в 5 дїях зі сьпівами К. Кучукара і І. Трембицкого.

— **Який конець пяницям:** Дня 6-го с. м. о 6-ій год. вечером ішов селянин Стефан Тирнак шляхом зелїзницї з Нивничної до Верхомлї великої повіта новосанчівского, а був добре пяний. Як-раз тогди надїхав поїзд особовий в напрямі до Верхомлї і переїхав Тирнака так нещасливо, що той-же погиб на місци. — Михайло Мельник, селянин з Малнова, повіта мостиского, вернувши дня 9-го с. м. підпитий з Мостиск до дому, впав мабуть з власної неосторожности до криницї на его подвірю і там утонув ся. — Дня 11 сїчня с. р. повісив ся в Девятири повіта равского селянин Никола Лука, налоговий піяк, котрий вже кілька разів хотїв відобрати собі житє.

— **Пригоди львів.** Перед кількома тиждями перевожено з Журавлївки до Тульчина на російскім Поділю менажерию. На один віз, в котрім містила ся клїтка з двома львами, наїхав ідучий з гори селянин з такою силою, що дишлем виломив дверцї клїтки і оба льви видістали ся на волю. Один з них утїк зараз до лїса, другий побіг зелїзничим шляхом до стациї Журавлївка, де менажерия стояла кілька днів. Будник замикаючи рамну, побачив льва, що лежав на шинах, отже обійшов его здалека і станув при рамні. Коли надбіг поїзд, лев підніс ся, відійшов на бік, провів поїзд очима і положив ся відтак знов на давне місце. Тимчасом надїхала парокінна фіра жидівска з 10 подорожними. — Стій, не їдь! Там лежить лев! — крикнув будник. Але жиди гадали, що він жартує і не послухали. Нагле кинув ся на фіру з страшним риком лев. Жиди підняли крик, а лев кинувши ся на одного із запряжених коний, повалив его на землю та став его дерти лапами. На ту хвилю надїхав верхом якийсь селянин. Лев лишив коня і кинув ся на сьвіжу добичу. Скористали з того жиди і всї поутїкали до лїса, між тим як лев гнав ся за селянином, котрий зі страху упав на землю, але вспів ще піднести ся і схоронити ся на дерево. Коли і кінь утїк до лїса, лев вернув знов на переїзд і положив ся на давнім місци. Коли будник побачив знов непрошеного гостя, пригадав собі, що в менажериї на стациї кликали львів „Султан“ і „Князь“. Почав отже й собі кликати то „Султан“ то „Князь“, а коли хороший зьвір встав і поволи наближив ся до него, будник чим скорше утїк до будки і замкнув за собою двері. Тимчасом надїхав властитель менажериї зі службою і клїткою. Лев найшов собі саме нову забавку: перевернув лоша і забирав ся до снїданя. Дозорцї відогнали его, завели лоша до стайнї і загнали там льва. Тодї до дверий приставлено клїтку і зловлено льва. — Инша доля стрітила другого льва, що утїк до лїса. Той вспів устроїти собі в гущавинї леговище, звідки виходив на лови. Першої доби роздер 13 свиний і коня. На другий день найдено его в лїсї, але властитель менажериї зі службою і найменими людьми не могли зловити его, бо дуже завзято боронив ся. Вкінци надійшов візваний з Тульчина відділ вояків, зложений з 86 людий. Устроєно облаву і вкінци лев упав подїравлений кулями. Був то величезний лев і коштував 4000 рублїв.

— **Вікова калїка**. В Калуши померла дня 18 сїчня с. р. міщанка Анна Сїмків, що від другого року житя окалїчіла була на ноги. Домашні кажуть, що єї „підвіяло“ ще маленькою дитиною і она не могла станути на ноги, а цїлий свій вік пересидїла з колїнами, загненими по турецки. Небіжка сидїла так довго, що „найстарші люде“

Чому не мали бути щасливі? Він оженив ся з нею бідним, мусів тяжко працювати, заки не виборов собі доброго становища, а відтак коли їм справдї добре поводило ся, позваляв їй на всї примхи, заспокоював всї єї бажаня, всї забаганки, які лиш захотїла. Я нераз говорив до себе: „Коли хто на сьвітї справдї щасливий, то хиба тих двоє людий?“ Як старий молодець мав я навичку заходити деколи до тої пари не заповідаючись. Они все приймали мене з такою самою радостию, запрашаючи на обід і я був просто зворушений їх супружим щастем. Аж одного красного дня....

Пієр на хвилю перервав, струтив попіл з циґара і оповідав дальше:

— Одного красного дня виїхали они до Іспанії. Можна було ту їх прогульку назвати сьміло повесїльною подорожию так обоє тішили ся на неї, укладали всїлякі пляни, будували воздушні замки! Я аж завидував їм. Они потїшали мене і говорили: „Атже ви можете пізнїйше приїхати, щож вас спиняє прилучити ся до нашого товариства в Мадридї.

Я обіцяв їм відвідати їх в Мадридї і за шість тижднїв приїхав я там за ними. Приїхавши в ночи до готелю Н. зажадав я комнати, сумежної з мешканєм моїх приятелїв. Як менї сказано, вийшли они до театру. Я заборонив служници зрадити їм мій приїзд і тїшив ся як дитина на ту хвилю, коли їм на другий день зроблю несподїванку.

Коло півночи почув я на коритари відгомін кроків, скоро згасив свою сьвічку і слухав. „Як би они сьміяли ся, колиб я тепер запукав до їх дверий“ — гадав я. І цїлком тихо закрадаю ся під двері, що нас дїлять. В тім бачу малу ясну точку; то мала дїрка, котру може вивертїв який цїкавий гість, аби підслухувати свою хорошу сусїдку. Менї очевидно щось такого не приходило до голови і я імовірно був би і не заглянув до комнати моїх приятелїв, колиб мене пристрастна, криклива сварня не була спонукала звернути на себе увагу. Дивлю ся крізь отвір і слухаю заперши віддих. Я прийшов, бачив і чув і від того що менї нараз показало ся, я трохи не здурнїв.

Чи то були справдї они, мої вірні приятелї? Він стояв блїдий, з ненавистию в очах перед своєю женою, що біла і рожева байдужно знимала одну часть одежи за другою і дивила ся на него своїми мягкими темними аксамітними очима, в котрих проявляло ся щось немов погляд дикої дражненої зьвірини. Лиця обоїх показались менї перший раз без маски. „Чи тут може розходить ся о заздрість?“ — гадаю собі. Але нї, нї, по кількох хвилях стало менї ясно, що то лиш одна з тих поганих буч, які звичайно лучають ся в нещасливих і злих супружах. Ах, чого я там мусїв наслухати ся! Слова найпростїйшої лайки уличної і найбільшої зневаги виходили з его уст, він просто плював їй в лице; з глумом і насьмішками робив їй такі докори, що я уважав їх за неможливі.

Она нїчого не відповідала, опустила свої хороші очи, в котрих видко було погорду і дальше розбирала ся. Вкінци стояла перед ним лише в білім шовковім кафтанику і з легковаженєм та з погордою усьміхала ся. Він ще більше поблїд від страшної скажености і приступив близше до неї.

Тепер она піднесла голову і імовірно уважала, що прийшла добра хвиля, аби пімстити ся. Своїм незвичайно ясним, острим голосом почала єму закидати такі підлі, страшні річи, що коли би він був справдї тих злочинів допустив ся, то єї вся вина була би зникла супротив того. Єї рухи, єї спокій, з яким говорила і вичисляла его провини, привели менї на гадку гру акторки.

Та іменно гра акторки зробила єго ще дикійшим. Як божевільний торгав ся за волосе і кричав:

— Лож! А ти безвстидниця! Ти дуже добре знаєш, що лож і що лиш ти... ти...

І почав єї на ново ганьбити. Вкінци кинув ся на неї, аби єї задушити. Она боронила ся, борола ся з ним, при тім перевернули ліхтар, сьвітло згасло, я не бачив вже нїчого але чув як обоє ще сварили ся, відтак як она плакала, просила, стогнала, нарікала...

Конець? — — Пієр здвигнув раменами і з погордою усьміхнув ся. Відтак говорив дальше:

— Коли я на другий день побачив як они увійшли до їдальної салї ніжні як все, усьміхнені, сьвіжі, елеґантні, то чи гадаєте що я був би уважав можливим, що та пара сказала собі в цїлім житю хоч одне згірдне слово, колиб я не був случайно наочним сьвідком тої нічної бучі.

Ми були разом в Мадридї чотирнайцять днів. Всьо було як звичайно, очевидно лиш про око.... Відтак візвано мене до Франциї. Мій приятель кілька місяцїв по моїм від'їздї збожеволїв. Викрив нову зраду зі сторони жени. Она упадала чим раз низше і низше; тепер має бути в Брестї; жиє з якимсь моряком.

не памятають, від коли! Але метрика вказує дату єї роджения 1819 року. Отже ся вікова калїка пережила мимо всяких долегливостий свого сидячого житя 83 лїт, до кінця жизни тїшила ся незвичайною добротою і притомностию ума.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і виховане.

Ради господарскі.

Памятайте на город! Чим хто менше має ґрунту, нехай тим більше пильнує города, а вийде на тім добре і дасть собі раду.

— Як збільшати доходи з господарства. Заводити ощадність в господарстві і зменшати видатки потреба, то річ певна; але годї знов, щоби чоловік вже всего собі відмавляв. На то преці чоловік працює, щоби міг уживати; навіть потреба в міру уживати, бо в противнім случаю житє не мало би для нас приятности. Щоби же можна уживати, треба більших доходів. Господар повинен длятого звернути цїлу свою увагу на то, щоби збільшити свої доходи. А на то суть всїлякі способи. Нехай лиш кождий господар з початком року подумає над тим, як би він міг в кождій галузи свого господарства збільшити доходи, нехай в сїм напрямі уложить собі плян і поступає після того через цїлий рік. Отже як то зробити? — 1) Передовсїм треба використати кождий хоч би й найменший кусник ґрунту. Чим хто менше має ґрунту, тим більшу повинен він мати для него вартість і не спочивати без ужитку. — 2) Чим менше ґрунту, тим лїпше треба єго обробити, щоби мати з него більший дохід. — 3) Треба сїяти і садити лиш такі ростини, котрі можуть дати лїпший і більший дохід. — 4) Треба завчасу постарати ся о таке насїнє, котре забезпечує лїпший урожай і більшу видатність. — 5) Треба годувати лиш такі зьвіръята, котрі можуть дїйстно принести більший хосен, а не всїлякі, котрі не оплачують ся. Для господаря, котрий має лиш кілька морґів ґрунту, не оплатить ся держати н. пр. кілька штук овець, бо заходу з ними богато а хісна мало. — 6) Треба добирати такі раси домашних зьвірят, котрі борзо ростуть і суть добре придатні або для домашного ужитку або на продаж. Особливо треба уважати на молочність коров і на добре з ужиткованє молока. — 7) Треба добре використувати пашу і робочу силу зьвірят. Отсих кілька примірів вистане, щоби показати, як має поступати господар, щоби збільшити свої доходи; з них вже кождий зрозуміє що і як треба робити. Додати ще мусимо, що кождий господар повинен ще й на то уважати, чи у всїляких підприємствах господарских, промислових і торговельних не знайшов би для себе нового жерела доходу.

— Зміна плодів в городї. Нинї вже кождий господар знає то, що в поли треба зміняти що року плоди аж до якогось часу так, щоби тота зміна розумно наступала і забезпечувала добрий урожай. То само треба робити і в городї, а тут то навіть тим лекше робити, що має ся кусень землї в одній роцї і можна в нїм так завести собі господарку як хто хоче. Одна городнина єсть така, котра потребує сьвіжого гноєня, щоби красно росла і добре розвивала ся. До такого рода городнини належать н. пр.: майже всї роди капусти, іменно же карафіоли, відтак огірки, динї, селера, шпінат, петрушка, чісник, салата, томати (помидори). Инші знов як: морква, каротка, калярепа, червоні буряки, редьква, цибуля, бараболї тратять смак на сьвіжо погноєнім ґрунтї і длятого лїпше садити аж в рік по погноєню. Ще инші суть такі, котрих листє тягне поживу із воздуха і длятого лїпше садити на піснім ґрунтї, отже в третім роцї, як н. пр. горох, фасоля і т. п. З того виходить, що зле було би садити одні і тї самі ростини в городї на однаково справленім ґрунтї, бо одні з них прийшли би на пісний ґрунт і не удали би ся, другі знов могли би прийти на погноєний ґрунт і так само не удали би ся. Длятого треба зміняти ґрунт, а цїлий город в тій цїли подїлити на кватири. Першу кватиру треба погноїти і садити там ростини, потребуючі сьвіжого гною. В другій кватирі, погноєній перед роком, садить ся ті, котрі не люблять сьвіжого гною, але й не зносять зовсїм пісної землї. Наконець в третій кватирі садить ся такі, котрі ростуть добре на ґрунтї погноєнім перед двома роками. Отже щоби завести розумну господарку в городї і збільшити доходи з него, треба вже тепер уложити собі плян до того і держати ся зміни плодів. При тім треба на то памятати, щоби анї одна грядка не стояла в лїтї порожна; скоро з неї збере ся, треба єї зараз засадити ростинами, які припадають після зміни плодів.

— Що робити на куску або галапаси у дробу. На вільких наших домашних зьвірятах, хоч би й на свинях, звістних із своєї нечистоти, не жиє тілько всїляких кусок або галапасів, що на дробі. Єсть около 20 родів всїляких галапасів, що жиють на птицях. Вохи або вошi у курий та гусий звістні загально. Єсть знов рід міль, котрі держать ся на пищиках у курий і голубів і т. п. Всї ті галапаси суть дуже шкідливі і докучають дуже птицям; они висисають з них кров, птицї нидїють, слабо розвивають ся, а молоденькі можуть навіть й згинути через них. Годї тут описувати всї ті роди кусок, а навіть і не потрібно, бо для практика досить лиш то знати, що одні з них лиш в ночи нападають на дріб а в день сидять в шпарах на стїнах, на землі, на бантах, або навіть і на других зьвірятах (у волосю на конях) а другі таки не попускають ся дробу. Отже як вигубити ті галапаси? На то суть слїдуючі способи: Насамперед треба курник добре очистити. Рано, коли випустить ся дріб, треба цїлий курник добре очистити, вимити і вишуровати, старі банти попалити, а поробити нові. До митя уживає ся 100 ґр. анґлїйскої креолїни на 1 лїтру води. В полудне треба ще раз вимити горячою водою. Так робить ся що 14 днів, аж вигубить ся всї галапаси. Коли галапаси приседуть кури, то робить ся купіль з т. зв. сїрчаної печінки (Hepar sulfuris alkalinum, купує ся в аптицї за пару крайцарів). Тої сїрчаної печінки розпускає ся 30 ґр. в 1 лїтрі теплої води і купає ся курку, але так, щоби не занурити голови, а потримавши єї кілька хвиль у водї випускає ся на двір. Але купати можна лиш в погідний горячий день. Инший спосіб: Десь під стріхою, але до сонця викопує ся ямку на 10 цм. глубоку а на яких 50 цм. довгу і широку та насипує ся до неї що тиждня, мішанину з пересїяного попелу з дерева гашеного вапна і жменї сїркового цьвіту. Вапно не гасить ся водою, лиш ставить ся десь у вохкім місци, щоби оно розпало ся там на порох. Все то треба добре перемішати так, щоби не слїдно було вапна. Кури будуть порпати ся в тій мішанинї і позбудуть ся галапасів. Мішанину ту можна ужити опісля в городї на навіз під горох.

Всячина господарска.

— Як обходити ся з лямпою. Передовсїм не треба нїколи наливати нафти до лямпи вечером при сьвітлї, а коли вже конче треба, то здалека від сьвітла. Не треба нїколи робити так, щоби наливати і держати з боку горючий кніт. Лямпу перед наливанєм треба згасити. Не скручувати лямпи і лишати так, щоби она слабо горіла. Многі господинї гадають, що тим заощадять нафти, а то не правда, бо нафта тогди не вигарує, але за то сильно огріває ся і більше випарує як би вигоріла. До того ще скручена лямпа робить богато смроду і занечищує воздух димом, котрий при скрученій лямпі не добре згарає.

— Шартрезкий лїкер (Chartreuse) можна зробити слїдуючим способом: До великої бутлї наливає ся лїтру чистого спіритусу (80 степенів) і додає до того слїдуючого зіля: 8 ґр. наворотипа (раппик, Tanacetum vulg.), 1 ґр. листя насердника (перцевої мяти), 1 ґр. листя мелїси, 1 ґр. зьвіздистого ганишу (Illex anisatum, купує ся в аптицї), 1 ґр. ганишу, 1 ґр. коріня енґелика (Archangelica officini, куп. в аптицї), пів ґрама колєндри, пів ґрама шафрапу і пів ґрама сьвіжої цитринової шкірки. Все то мокне в спіритусї через 24 годин, при чім треба часто потрясати фляшкою. По тім часї перецїджує ся, одначе зіля не треба вижимати. Відтак варить ся сироп з 1 кіля цукру і 1 лїтри води; варити треба бодай чверть години, але сироп не повинен тягнути ся. Коли сироп вистигне, мішає ся єго з алькоголем, фільтрує ся поволи через бібулу а наконець зливає ся до темних фляшок, затикає ся добре і запечатовує ся.

— Карук, що не пускає у водї, робить ся так: Карук мочить ся у водї, щоби добре напучнявів. Відтак розпускає ся хромовий галун в горячій водї і розміщує ся з каруком. Коли ще теплий мастить ся ним дерево призначене до скаруковання, стягає ся шрубами і сушить ся. Хромовий карук не розпустить ся у водї.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

Цїна збіжа у Львові 25 січня: Пшениця 7·50 до 7·75; жито 6·50 до 6·75; овес 6·— до 6·30; ячмінь пашний 5·50 до 5·75; ячмінь броварний 6·— до 6·75; ріпак 14·— до 14·50; льнянка 10·50 до 11·—; горох до вареня 6·75 до 12·—; вика 6·25 до 6·50; бобик 5·75 до 6·25; гречка 7·— до 7·25; кукурудза нова 5·60 до 5·90; хміль за 56 кільо —·— до —·—; конюшина червона 50·— до 70·—; конюшина біла 35·— до 75·—; конюшина шведска 45·— до 80·—; тимотка 19·— до 25·—.

— **Цїна телят, свиней і овець** на заріз у Відни 24 січня: На торг привезено 3710 телят; 2148 живих свиний; 2630 патрошених свиний; 525 патрошених овець, 719 ягнят. Патрошені телята плачено 64 до 80 с., лїпші 82 с. до 1 К., найлїпші 1.08 до 1.16 К. — Молоді свинї плачено по 56 до 74 с., патрошені свинї на мясо по 84 до 96 с.; товсті свинї по 80 до 92 с.; підсвинки по 80 до 96 с., важкі по 1.— до 1.04 К. — Патрошені вівцї по 56 до 76 с. за кільо. — Ягнята по 10 до 24 К. за пару. — Овець пригнано 2071 штук. Торг був млявий цїна упала; експортові плачено по 42 до 44, лїпші по 45 до 46 с. за кільо.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 26 січня. Мінїстер війни, барон Кріґгаммер, і мінїстер торговлї, барон Каль, були вчера на довших авдиєнциях у Цїсаря.

Кіль 26 січня. На приказ цїсаря Вільгельма удасть ся кілька нїмецких кораблів до Анґлїї, аби взяти участь в великій парадї фльоти з причини смерти королевої Вікториї. Парада відбуде ся дня 2 лютого т. є. в день похорону.

Льондон 26 січня. Вже певна річ, що тїло королевої буде перевезене в ночи з 1-го на другого лютого з Осборн до Порсмавт на яхтї „Альберто“, а дня 2-го лютого прибуде до Льондона, звідки того самого дня буде перевезено до Віндзора і там похоронене.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

І Н С Е Р А Т И.

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телєфона число 569).